

matters, for these are major causes and steps leading up to forbidden matters. And one should not dwell without a wife, for this practice [i.e., having a wife] causes great purity. More than all of this, they said that one should turn himself and his thoughts to words of Torah and should broaden his mind with wisdom. For the thought of forbidden matters takes control only of a heart that is devoid of wisdom. And concerning wisdom it says, "A beloved deer and a pleasing doe; let her breasts satisfy you at all times; be preoccupied with her love always." (Proverbs 5:19)

ומדברי עגבים שאלו גורמין גדולים והן מעלות של עריות. ולא ישוב בלא אשה שמנהג זה גורם לטהרה גדולה יתירה מכל זאת אמרו יפנה עצמו ומחשבתו לדברי תורה וירחיב דעתו בחכמה שאין מחשבת עריות מתגברת אלא בלב פנוי מן החכמה. ובחכמה הוא אומר (משלי ה) איילת אהבים ויעלת הן דדיה ירוך בכל עת באהבתה תשגה תמיד:

KEDOSHIM FOR TUESDAY TORAH

קדושים ליום שלישי תורה

כיון בקריאת חמשה פסוקים אלו שהם כנגד ה דמילוי זה דשם ב"ן להשאר בו הארה מתוספת הנפש משבת שעברה

יא לא תגנבו ולא תכחשו ולא תשקרו יא לא תגנבו ולא תכדבו

(11) Do not steal. Do not deny falsely. A man must not lie to his fellow. (12) Do

RASHI

(11) **Do not steal** — *This is an admonition against someone stealing money, while the "Do not steal" in the Ten Commandments is an admonition against someone stealing people [i.e., kidnapping. And how do we know that the latter refers to stealing people and not money? Because it represents] a matter that is learned out from its context [namely, the juxtaposed Ten Commandments, such as, Do not murder, Do not commit*

adultery, each of which is a] commandment, the transgression of which incurs the death penalty from the Court [which is the case with kidnapping but not with stealing money] (see Rashi on Exodus 20:13; Sanhedrin 86a). **Do not deny falsely** — *Since Scripture says (Leviticus 5:22), "and he denies ... falsely," and there, he must pay back the principal and [an additional] fifth of its value, we know the punishment involved. But where do we find the admonition [against denying a rightful claim]? [Here, when] Scripture says, ולא תכחשו. [A man] must not lie* — *Since Scripture says (Leviticus 5:22) "and he ... swears falsely," and there, he must [also] pay back the principal and [an additional] fifth of its value, we know the punishment involved. But] where do we find the admonition [against swearing falsely]? [Here, when] Scripture says, ולא תשקרו. **Do not steal. Do not deny falsely. [A man]***

רש"י (יא) לא תגנבו. אזהרה לגונב ממון, אכל "לא תגנב" שבפערת הדברות, אזהרה לגונב נפשות; דבר הלמד מענינו, דבר שחייבין עליו מיתת בית-דין. ולא-תכחשו. לפי שנאמר (ויקרא, ה, כב): "וכחש-בה", משלם קרן וחמש. למדנו ענש. אזהרה מנין, תלמוד לומר: "ולא תכחשו". ולא-תשקרו. לפי שנאמר (שם): "ונשבע על-שקר", ישלם קרן וחמש, למדנו ענש. אזהרה מנין, תלמוד לומר: "ולא תשקרו". לא תגנבו

וְלֹא תִשְׁקֹרֵן אֶנֶשׁ בְּחִבְרֵיהֶּ: יב וְלֹא תִשְׁבְּעוּן בְּשִׁמִּי לְשִׁקְרָא וְתַחֲלִי יֵת שְׁמֵא דְאַלְהֵךְ אֲנֵא יי: יג לֹא תַעֲשׂוּק יֵת חִבְרֵךְ וְלֹא תֵאָנֶס לֹא תְבִית אֲגְרָא דְאֲגִירָא לְוֵתֵךְ עַד צַפְרָא: יד לֹא תִלוֹט דְלֵא שְׁמַע וְקֹדֶם

אִישׁ בְּעַמִּיתוֹ: יב וְלֹא-תִשְׁבְּעוּ בְשִׁמִּי לְשִׁקֵּר וְחִלַּלְתָּ אֶת-שֵׁם אֱלֹהֶיךָ אֲנִי יְדוּהָ: יג לֹא-תַעֲשֶׂק אֶת-רֵעֶךָ וְלֹא תִגְזֹל לֹא-תִלִּין פְּעֻלַּת שָׂכִיר אֶתְךָ עַד-בֶּקֶר: יד לֹא-

not swear falsely by My Name, thereby profaning the Name of your God. I am the Lord. (13) Do not withhold wages. Do not rob. Do not let the worker's wage remain with you overnight until morning. (14) Do not curse the deaf. Do not

RASHI

must not lie ... Do not swear falsely — *If you steal, then you will eventually come to deny falsely, and consequently, you will come to lie and then swear falsely* (Torat Kohanim 19:26). (12) **Do not swear falsely by My Name** — *Why is this stated? Since Scripture says (Exodus 20:7), “Do not take the Name of the Lord (יה) your God in vain,” one might think that a person is only liable regarding the special Name [of God, יה]. But how do we know that included [also in this prohibition] are the כְּנוּיִן [i.e., all the ancillary Names that represent various attributes of God, thus adopting the status of a “Name of God”]?*

Because Scripture says here, “Do not swear falsely by My Name” — any Name that I have (Torat Kohanim 19:27). (13) לֹא תַעֲשֶׂק — *This [term] refers to someone withholding a worker's wages (Torat Kohanim 19:29). לֹא תִלִּין* — *[Although the word תִלִּין could be understood as meaning, “You should not keep overnight,” i.e., a command in the second person, here, that word] is feminine in gender and [it thus] refers to the word פְּעוּלַת, the wages [therefore literally meaning, “the wages must not be allowed to remain overnight”].* **Until morning** — *The verse is speaking about a worker hired for a day, whose departure [from his work] is at sunset. Therefore, the time period when he claims his wages is that whole [ensuing] night [and the employer has till dawn to pay him]. But in another place (Deuteronomy 24:15), Scripture says, “[You must give him his wage on the day it is due to him,] and not let the sun set [with him waiting] for it” [which seems to contradict our verse. However, that verse] is speaking about a worker hired for the night, whose completion of his work is at the break of dawn, and therefore, the time period when this worker claims his wages is that whole [ensuing]*

רש"י

וְלֹא-תִכְחָשׁוּ וְלֹא-תִשְׁקֹרוּ וְלֹא-תִשְׁבְּעוּ. אִם גִּנְבַתָּ, סוֹפֵךְ לְכַחֵשׁ, סוֹפֵךְ לְשִׁקֵּר, סוֹפֵךְ לְהִשְׁבַּע לְשִׁקֵּר: (יב) וְלֹא-תִשְׁבְּעוּ בְשִׁמִּי. לְמַד נֶאֱמַר, לְפִי שְׁנֵאמַר (שְׁמוֹת כ, ז): “לֹא תִשָּׂא אֶת שֵׁם-ה’ אֱלֹהֶיךָ לְשׁוֹא”. וְכוּל, לֹא יֵהָא חֵיב אֲלֵא עַל שֵׁם הַמִּיחָד, מִנִּין לְרִבּוֹת כֹּל הַכְּנוּיִין, תִּלְמוּד לומר: “וְלֹא תִשְׁבְּעוּ בְשִׁמִּי לְשִׁקֵּר” — כֹּל שֵׁם שֵׁיִשׁ לִי: (יג) לֹא-תַעֲשֶׂק. (תורת כהנים) זֶה הַכּוֹבֵשׁ שֶׁכֵּר שָׂכִיר. לֹא-תִלִּין. לְשׁוֹן נִקְבָּה, מוֹסֵב עַל הַפְּעֻלָּה. עַד-בֶּקֶר. בְּשָׂכִיר יוֹם הַכְּתוּב מִדְּבַר, שֵׁיִצִּיאָתוֹ מִשְׁשִׁקְעָה חֲמָה, לְפִיכָךְ זְמַן גְּבוּי שָׂכִיר כֹּל הַלַּיְלָה. וּבְמָקוֹם אַחַר הוּא אוֹמֵר (דברים, כד, טו): “וְלֹא-תְבוֹא עֲלוּי הַשֶּׁמֶשׁ”, מִדְּבַר בְּשָׂכִיר לַיְלָה, שֶׁהַשְּׁלֵמַת פְּעֻלָּתוֹ מְשִׁיעֵלָה עֲמוּד

דְּלֹא חָזִי לָא תְּשִׁים תְּקֵלָא
וְתִדְחַל מֵאַלְהֵיךָ אָנָּא יְיָ:

תְּקֵלָא חֵרֶשׁ וְלִפְנֵי עֵוֵר לֹא תִתֵּן מְכֻשָׁל
וְיִרְאֵת מֵאַלְהֵיךָ אָנֹכִי יְדוּתָהּ: שְׁנֵי חֲמִישֵׁי בַמְּחֻבְרִין

place a stumbling block before a blind person. And fear your God. I am the

RASHI

day. [And why may the worker not demand his wages immediately after he has completed his work?] Because the Torah has given the employer a period of time, namely, an עונה [i.e., a twelve-hour period] in order to seek out money [to pay his workers] (Bava Metzia 110b). (14) **Do not curse the deaf** — [From this verse] I know that [one must not curse] only a deaf person. But from where [i.e., from which Scriptural source] do I know that this [prohibition] includes [cursing] any man [even if he is not deaf]? Therefore Scripture says (Exodus 22:27), “do not curse ... among your people.” But if this is so [that this law is not exclusive to deaf people], why does it say here, “the deaf?” Well, [since our

Rabbis teach that the prohibition against cursing one's father or mother, applies even after their death, I might have thought that it is also true regarding cursing any person, therefore it states here “the deaf,”] just as a deaf person is special in that [even though, like a dead person, he cannot hear the curse directed at him, but nevertheless] he is alive, so too, [one is prohibited from cursing] anyone who is alive. This excludes [cursing] a dead person, for he is not alive (Torat Kohanim 19:35). **Do not place a stumbling block before a blind person** — [This verse is not to be understood literally, but rather, it means: Do not place a figurative “stumbling block”] before a person who is “blind” regarding a matter. [Thus, the prohibition here is:] Do not give advice that is improper for a person. [For instance,] do not say to someone, “Sell your field and buy a donkey [with the proceeds],” while [in truth,] you plan to cheat him [by advising him to sell his field for a very low price for your own purpose,] since you yourself will take the field from him [for this low price] (Torat Kohanim 19:34). **And fear your God** — [Why is this mentioned here?] Because this matter [of misadvising someone] is not discernable by people, whether the advisor has good or evil intentions, and that person can avoid [being recriminated by his victim afterwards] by saying, “But I only meant well!” Therefore, concerning this matter, Scripture says, “Fear your God” — He knows your [real] thoughts! Likewise, concerning anything that is [secretly] known to the one who

רש"י

השחר, לפיכך זמן גבוי שְׁכָרוֹ כֹּל הַיּוֹם; לְפִי שְׁנֵתְנָה תוֹרָה זְמַן לְבַעַל הַבַּיִת, עוֹנָה לְבַקֵּשׁ מַעוֹת: (יד) לֹא-תִקְלַל חֵרֶשׁ. אֵין לִי אֵלָא חֵרֶשׁ, מִנִּין לְרִבּוֹת כֹּל אָדָם, תִּלְמֹד לזִמְר (שְׁמוֹת, כב, כז): “בְּעֵמֶךָ לֹא תֵאָר”. אִם כֵּן, לָמָּה נֶאֱמַר “חֵרֶשׁ”, מֵה חֵרֶשׁ מִיָּחִיד, שֶׁהוּא בְּחַיִּים, אִף כֹּל שֶׁהוּא בְּחַיִּים. יֵצֵא הַמַּת, שְׁאִינוּ בְּחַיִּים (תּוֹרַת כְּהֵנִים). וְלִפְנֵי עֵוֵר לֹא תִתֵּן מְכֻשָׁל. (תּוֹרַת כְּהֵנִים) לִפְנֵי הַסּוּמָא בְּדָבָר, לֹא תִתֵּן עֵצָה שְׁאִינָה הוֹגֵנֵת לוֹ. אֵל תֵּאמַר: מְכַר שְׂדֶךָ וְקַח לָךְ חֲמֹר, וְאַתָּה עוֹקֵף עֲלָיו וְנוֹטֵלָה הֵימְנוּ. וְיִרְאֵת מֵאַלְהֵיךָ. לְפִי שֶׁהַדָּבָר הַזֶּה אִינוּ מְסוּר לְבְרִיּוֹת לִידַע אִם דַּעְתּוֹ שֶׁל זֶה לְטוֹבָה אוֹ לְרָעָה, וְיָכוֹל לְהַשְׁמִט וְלוֹמַר: לְטוֹבָה נִתְּכֹנְנֵתִי, לְפִיכָךְ נֶאֱמַר בּוֹ: “וְיִרְאֵת מֵאַלְהֵיךָ”, הַמְּכַיֵּר מִחֲשׁבוֹתֶיךָ. וְכֵן כֹּל דָּבָר הַמְּסוּר לְלָבוֹ שֶׁל אָדָם הַעוֹשֶׂהוּ וְאֵין שְׂאָר

טו לא תַעֲבֹדוּן שֶׁקֶר בְּדִינָא לֹא
תִסָּב אִפִּי מִסְכָּנָא וְלֹא תִהְדָּר
אִפִּי רַבָּא בְּקוֹשְׁטָא תְדִינִיָּה
לְחִבְרָךְ:

טו לֹא-תַעֲשׂוּ עֹל בַּמִּשְׁפָּט לֹא-תִשָּׂא פְּנֵי-
דָל וְלֹא תִהְדָּר פְּנֵי גְדוֹל בְּצַדֵּק תִּשְׁפֹּט
עִמִּיתְךָ:

Lord. (15) Do not commit a perversion of justice; do not favor the poor nor show respect to the great; judge your fellow with righteousness.

RASHI

does it, but everyone else is not privy to his intention, Scripture says, "Fear your God." (ibid.) (15) Do not commit a perversion (עול) of justice — This verse teaches us that a judge who corrupts the law is called עול, perverse, hated and disgusting, to be destroyed and an abomination. For עול a, perversion, is called a תועבה, an abomination, as the verse says (Deuteronomy 25:16), "and anyone who perpetrates such evil (עול), is an abomination to the Lord;" and חרם, abomination, is called a חרם, something doomed to destruction, and a שקץ, something disgusting, as the verse says (Deuteronomy 7:26), "Nor should you bring an abomination into your house, lest you be destroyed (חרם) like it, but you will utterly detest it (שקץ תשקצנו) [and an abomination is called (שנאו), something hated, as the verse says (Deuteronomy 12:31), "for every abomination to the Lord which He hates"]. Do not favor the poor — [This means] that you must not say, "This man is poor, and [his claimant,] the rich man is anyway obligated to provide him with sustenance; therefore, I shall judge the poor man innocent in the case, and he will thus make a living respectably." (Torat Kohanim 19:37) Nor show respect to the great — [This means] that you must not say, "This man is rich, the son of prominent people; how can I embarrass him and behold his shame? That would surely be a punishable act!" Therefore, Scripture says here, "nor show respect to the great." (Torat Kohanim 19:38) Judge your fellow with righteousness — [This is] to be understood literally. Another explanation is: Judge [only] your fellow with an inclination towards his favor [i.e., give him the benefit of the doubt, if he is your fellow, while if he is not "your fellow," but rather an evil man, then judge him with an inclination towards his guilt].

רש"י

הבריות מפירות בו, נאמר: "ויראת מאלהיך";
(טו) לא-תעשו עול במשפט. מלמד שהדין
המקלקל את הדין קרוי עול, שנאוי ומשקץ, חרם
ותועבה, שהעול קרוי תועבה, שנאמר (דברים, כה,
טז): "כי תועבת ה' וגו' כל עשה עול", והתועבה
קרוי שקץ וחרם, שנאמר (שם, ז, כו): ולא-תביא
תועבה אל-ביתך והיית חרם כמהו. שקץ תשקצנו
וגו'". לא-תשא פני-דל. (תורת כהנים) שלא
תאמר: עני הוא זה והעשיר חייב לפרנסו, אזכנו בדין
ונמצא מתפרנס בנקיות. ולא תהדר פני גדול.
שלא תאמר: עשיר הוא זה, בן גדולים הוא זה,
היאך אבישנו ואראה בבשתו, ענש יש בדברי לכה
נאמר: "ולא תהדר פני גדול". בצדק תשפט
עמיתך. במשמעו. דבר אחר: הוי דן את חברך לכה
זכות:

PROPHETS Ezekiel 20

נביאים יחזקאל פרק כ

יב וְאָף יַת יוֹמֵי שְׁבִיֵּא דִילִי
 יְהִיבִית לְהוּ לְמַהוּי לְאֵת בֵּין
 מִימְרֵי וּבִינֵיהוֹן לְמַדְע אָרִי
 אָנֹא יִי מְקַדְשֵׁיהוֹן: יג וְסָרִיבוּ
 עַל מִימְרֵי בֵּית יִשְׂרָאֵל
 בְּמַדְבָּרָא בְּקִימֵי לֹא הִלִּיכוּ וְיַת
 דִּינֵי קִצּוֹ דָּאִם יַעֲבִיד יַתְהוֹן
 אֲנִישָׁא וְיַיְחִי בְהוֹן חַיֵּי עַלְמָא
 וְיַת יוֹמֵי שְׁבִיֵּא דִילִי אֲחִילוּ
 לְחֵדָא וְאִמְרִית לְמִשְׁפַּד חַמְתִּי
 עַל־יְהוֹן בְּמַדְבָּרָא לְשִׁצְיֹתְהוֹן:
 יד וְעַבְדִּית בְּדִיל שְׁמֵי בְּדִיל
 דְּלֹא יַתְחַל לְעֵינֵי עַמְמֵי־אֵ
 דְּאִפְקִיטֵינוּן לְעֵינֵיהוֹן: טו וְאָף
 אָנֹא קִיַּמַת בְּמִימְרֵי לְהוֹן

בְּמַדְבָּרָא בְּדִיל דְּלֹא לְאֶעְלֹא יַתְהוֹן לְאַרְעָא דִּי יְהִיבִית עַבְדָּא חֶלֶב וּדְבַשׁ תּוֹשֵׁבְהָא הִיא לְכֹל מְדִינַתָּא:
 טז חֶלֶף דִּי בְּדִינֵי קִצּוֹ וְיַת קִימֵי לֹא הִלִּיכוּ בְהוֹן וְיַת יוֹמֵי שְׁבִיֵּא דִילִי אֲחִילוּ

יב וְגַם אֶת־שַׁבְּתוֹתַי נָתַתִּי לָהֶם לְהָיוֹת לְאוֹת בֵּינִי
 וּבֵינֵיהֶם לְדַעַת כִּי אֲנִי יְדוּה מְקַדְּשָׁם: יג וַיִּמְרוּ־בִי
 בֵּית־יִשְׂרָאֵל בַּמַּדְבָּר בַּחֲקוֹתַי לֹא־הִלְכוּ וְאֶת־
 מִשְׁפָּטַי מֵאִסּוּ אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה אֹתָם הָאָדָם וְחֵי בָהֶם
 וְאֶת־שַׁבְּתוֹתַי חָלְלוּ מְאֹד וְאָמַר לְשַׁפְּד חַמְתִּי עֲלֵיהֶם
 בַּמַּדְבָּר לְכָלֹתָם: יד וְאֶעֱשֶׂה לְמַעַן שְׁמִי לְבַלְתִּי
 יִחַל לְעֵינֵי הַגּוֹיִם אֲשֶׁר הוֹצֵאתִים לְעֵינֵיהֶם: טו וְגַם־
 אֲנִי נִשְׂאֵתִי יְדֵי לָהֶם בַּמַּדְבָּר לְבַלְתִּי הֵבִיא אוֹתָם
 אֶל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר־נָתַתִּי זִבַת חֶלֶב וּדְבַשׁ צְבִי הִיא
 לְכָל־הָאָרְצוֹת: טז יַעַן בְּמִשְׁפָּטַי מֵאִסּוּ וְאֶת־חֲקוֹתַי
 לֹא־הִלְכוּ בָהֶם וְאֶת־שַׁבְּתוֹתַי חָלְלוּ כִּי אַחֲרֵי

(12) Moreover, I gave them My Sabbaths to be for a sign between Me and them, to know that I, the Lord, make them holy. (13) But the house of Israel rebelled against Me in the wilderness; they did not walk in My statutes, and they despised My ordinances, which, if a man keep, he will live through them, and My Sabbaths they desecrated exceedingly. Then I said to pour out My wrath upon them in the wilderness, to make an end to them. (14) And I wrought for the sake of My Name, so it should not be desecrated before the eyes of the nations before whose eyes I had brought them out. (15) But I also lifted up My hand to them in the wilderness, that I would not bring them into the land which I had given, flowing with milk and honey; it is the glory of all lands. (16) Because they despised My ordinances, and in My statutes they did not walk, and My Sabbaths they desecrated — for their heart

RASHI

רש"י

(12) **To be for a sign** — that I gave them the day of My resting. Behold, this is a phenomenal manifestation that I hallowed them to Myself. (13) **They did not walk in My statutes** — They tested Me with the calf, and in Rephidim [showed unwillingness] to receive the Torah, and they left over some of the manna. **And My Sabbaths they desecrated** — Some went out [on the Sabbath] to

(יב) לְהָיוֹת לְאוֹת. שָׁנַתַּתִּי לָהֶם יוֹם מְנוּחָתִי הָרִי הֵכַר גְּדוֹל שְׁקֻדְשָׁתִים לִי: (יג) בַּחֲקוֹתַי לֹא הִלְכוּ. נִסּוּ אוֹתִי בְּעֶגְלָא וּבְרִפְדִּים מְלֻקְבָּל אֶת הַתּוֹרָה וְהוֹתִירוּ הַמָּן: וְאֶת שַׁבְּתוֹתַי חָלְלוּ. יָצְאוּ לְלֶקֶט מֶן:

gather manna.

גלוּלֵיהֶם לְבַם הַלֵּךְ:

אֲרִי בְּתֵר פּוֹלְחֵן טַעוֹתֵהוֹן
לְבַהוֹן טַעֲי:

went constantly after their idols.

WRITINGS Proverbs 26

כתובים משלי פרק כו

כד מִן שְׁפוֹתֶיהָ מֵתִידַע סְנֵאָה
וּבְגוֹיָהּ סָאֵם רְמִיּוֹתָא: כה וְאִין
מִחֲנֵן בְּקָלֶיהָ לֹא תִהְיֶימִן בֵּיהָ
מִטּוֹל דְּשִׁבַּע בִּישְׁתָּא אִית
בְּלַבֶּיהָ: כו דְּמַכְסֵה סְנוֹאֲתָא
בְּמוֹרְסָתָא תִתְגַּלִּי בִישְׁתִּיהָ
בְּכַנְיִשְׁתָּא: כז דְּחַפֵּר גּוּמְצָא
בֵּיהָ נְפוּל וְדַמְעָרְגַל כִּיפָא
עֲלוּי הַפְּכָא: כח לִישְׁנָא

כד בְּשִׁפְתּוֹ (קרי בשִׁפְתָיו) יִנְכַר שׁוֹנֵא וּבִקְרָבוֹ יִשִּׁית
מְרָמָה: כה כִּי־יִחַן קוֹלוֹ אֶל־תְּאֲמֹן־בוֹ כִּי שִׁבַּע
תּוֹעֵבוֹת בְּלִבּוֹ: כו תִּכְפֹּסֶה שְׁנֵאָה בְּמִשְׁאוֹן תִּגְלֶהָ
רָעָתוֹ בְּקַהֲלָ: כז כִּרְהֵ־שַׁחַת בָּהּ יִפֹּל וְגִלְלֵ אַבְן אֱלִיו
תִּשׁוּב: כח לִשׁוֹן־שֶׁקֶר יִשְׁנֵא דַכּוּי וּפֶה חֲלָק יַעֲשֶׂה
מִדְּחָה:

דְּשֶׁקְרָא סְנֵי אֲרַחְתָּא דְּקוּשְׁטָא וּפּוּמָא דְּפְלִיג עֲבִיד תִּרְכּוּנָתָא:

(24) An enemy dissembles with his lips and within him he places deceit.
(25) When he entreats with his voice, do not believe him, for there are seven
abominations in his heart. (26) When hatred is covered with darkness, his evil
will be revealed in public. (27) He who digs a pit will fall into it, and he who
rolls a stone, it will return to him. (28) [He who accepts from] a false tongue
hates those crushed, and a smooth mouth causes rejection.

RASHI

רש"י

(24) **An enemy dissembles** — *With his speech, an enemy dissembles, so that they will not understand him.* (26) **When hatred is covered** — *If one performs his deed in the darkness* — **His evil will be revealed** — *The public will recognize that he is wicked.* (27) **And he who rolls a stone** —

(כד) יִנְכַר שׁוֹנֵא. בְּדַבּוּרוֹ מִתְנַכֵּר הַשׁוֹנֵא שְׁלֵא יָבִינוּ
בו: (כו) תִּכְפֹּסֶה שְׁנֵאָה. וְעוֹשֶׂה בְּמַחְשָׁךְ: תִּגְלֶהָ
רָעָתוֹ. שְׂפִיר בּוֹ הַקְּהֵל שְׁהוּא רָשָׁע: (כז) וְגִלְלֵ אַבְן.
מִגְּלָלוֹ מִמָּקוֹם לְמָקוֹם שְׂיִכְשְׁלוּ בּוֹ בְּנֵי אָדָם:
(כח) יִשְׁנֵא דַכּוּי. שׁוֹנֵא אֶת הַנְּדַכָּאִים תִּחְתִּיר: יַעֲשֶׂה
מִדְּחָה. שְׂדוּחָה אֶת מְקַבְצוֹ מִהַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא:

He rolls it from place to place so that people will stumble on it. (28) **Hates those crushed** — *He hates those crushed under him.* **Causes rejection** — *the one who accepts it [as truth] is rejected by the Holy One, blessed be He.*

Mishnah Kiddushin, chapter 1

משנה קידושין פרק א

(1) A woman is acquired [i.e., betrothed] in אֵת הָאִשָּׁה נִקְנִית בְּשִׁלֵּשׁ דְּרָכִים, וְקוֹנָה אֶת עַצְמָהּ

רַבֵּנוּ עוֹבְדֵיהָ מִבְּרִטְנֹרָא

אֵת הָאִשָּׁה נִקְנִית. לְפִי שֶׁאִין הָאִשָּׁה מִתְקַדְּשֶׁת אֶלָּא מִדַּעְתָּהּ, תֵּנָא הָאִשָּׁה נִקְנִית וְלֹא תֵּנָא הָאִישׁ קוֹנָה. וְאִידֵי דִתְנָא

three ways and acquires her freedom in two. She is acquired by money, by written deed or by intimate relations [the Sages however, severely punished one who betrothed a woman in such a fashion]. By money: The School of Shammai say [It must be in the amount of] a *dinar* or the worth of a *dinar*. The School of Hillel say: A *perutah* or the value of a *perutah* and how much is a *perutah*? An eighth of an Italian *issur* [much

less than a *dinar*]. And she acquires her freedom [from the engagement either] by divorce or by the death of her fiancé. A *yebamah* [the childless widow of a deceased brother who is bound to a surviving brother in levirate marriage (see Deuteronomy 25:6, Chok, vol. 10, pg. 77)] is acquired by intimate relations and acquires her freedom by *chalitzah* [the procedure of refusal of levirate marriage (see Deuteronomy 25:7-10, Chok, vol. 10, pages 78-79)] or by the *Yabam's* [the surviving brother's] death. (2) A Hebrew slave is acquired by money and by deed and acquires his freedom at [the end of six] years, at *Yoveil* [i.e., Jubilee, even if he has not served six years] and by deduction of the purchase price [i.e., the slave may redeem himself at any time by paying the value of his remaining term of slavery]. A Hebrew maidservant is more [privileged] in that she acquires herself by [the aforementioned and also by] signs [of puberty]. The Hebrew slave whose ear is pierced [the law states that if after six years the slave refuses to leave his master, "his master should bring him to the door ... and will pierce his ear ... and he will then serve his master until Jubilee" (Exodus 21:6)] is acquired by the piercing

רבנו עובדיה מברטנורא

רישא האשה נקנית, תנא סיפא היבמה נקנית, ואע"ג דיבמה נקנית ליבם בין מדעתה בין שלא מדעתה: **נקנית בכסף**. דגמרינן קידוח קידוח משדה עפרון, כתיב הכא (דברים כ"ד) כי יקח איש אשה, וכתיב התם (בראשית כ"ו) נתתי כסף השדה קח ממני: **בשטר**. כגון שכתב לה על הנייר או על החרס ואע"פ שאין בו שוה פרוטה, בתך מקודשת לי, בתך מאורסת לי, בתך לי לאנתו, ונתנו לה בפני עדים. וילפינן לה דכתיב (דברים כ"ד) ויצאה והיתה, מה יציאה בשטר, כדכתיב (שם) וכתב לה ספר כריתות, אף הויה בשטר: **ובביאה**. בא עליה בפני עדים לשם קדושין, דכתיב (שם) כי יקח איש אשה ובעלה. ואע"פ שאין לך קדושין מפורשים בתורה יותר מקדושי ביאה, אמרו חכמים שהמקדש בביאה מכין אותו מכת מרדות, שלא יהיו בני ישראל פרוצין: **בפרוטה**. היא חצי שעורה של כסף: **היבמה נקנית**. ליבם להיות כאשתו לכל דבר, בביאה. אבל כסף ושטר לא מהנו בה מדאורייתא, אלא רבנן הוא דתקון דמהני בה מאמר לפסלה על שאר האחין, אבל לא לפטרה מן החליצה, ולא להטמא לה: **ב עבד עברי נקנה בכסף**. דכתיב (ויקרא כ"ה) מכסף מקנתו, מלמד שהוא נקנה בכסף: **ובשטר**. שנאמר באמה העבריה (שמות כ"א) אם אחרת יקח לו, הקישה הכתוב לאחרת. מה אחרת בשטר אף האמה בשטר, וילמוד עבד עברי מאמה העבריה, דכתיב (דברים ט"ז) העברי או העבריה, מקישי עברי לעבריה: **בשנים**. לטוף ו' שנים יצא חפשי, ואפילו היתה שמטה בתוך שש שנים, עובד, דכתיב (שמות כ"א) שש שנים יעבוד ובשביעית. פעמים שהוא עובד בשביעית: **וביובל**. אם פגע יובל בתוך שש שנים, מוציאו: **ובגרעון כסף**. דכתיב באמה העבריה (שם) והפדה, והוקש עברי לעבריה, אם קנאו רבו בשש מנים והוא עתיד לצאת לטוף ו', נמצא קונה עבודת כל שנה במנה, כשבא לפדות עצמו מגרע לו רבו מפדיונו דמי עבודת השנים שעבד: **יתירה עליו אמה**. שקונה עצמה בכל אלה ובסימני נערות, כדילפינן מוציאה חנם, ריבה לה יציאה לזו, שיוצאה בסימנים: **ובמיתת הארון**. דכתיב ועברו לעולם, לו ולא לבן. אבל הנמכר ומת הארון בתוך ו', עובד לבן, דכתיב שש שנים יעבוד, בין לו בין לבנו. ודוקא לבן עובד כל שש אם מת הארון, אבל לבת ולאח ולשאר יורשים אינו עובד, דכתיב (דברים ט"ז) ועבדך שש שנים, לך

בשתי דרכים. נקנית בכסף, בשטר, ובביאה. בכסף, בית שמאי אומרים, בדינר ובשוה דינר. ובית הלל אומרים, בפרוטה ובשוה פרוטה. וכמה היא פרוטה, אחד משמונה באסר האיטלקי. וקונה את עצמה בגט ובמיתת הבעל. היבמה נקנית בביאה, וקונה את עצמה בחליצה ובמיתת היבם: **ב עבד עברי נקנה בכסף ובשטר**. וקונה את עצמו בשנים וביובל ובגרעון כסף. יתירה עליו אמה העבריה, שקונה את עצמה בסימניו. הנרצע נקנה ברציעה. וקונה את

and acquires his freedom at Jubilee or by his master's death.⁽³⁾ A heathen slave is acquired by money, deed, or by *chazakah* [e.g., by taking off or putting on his master's shoes, following and carrying his master's bathing utensils to the bath house or performing other such acts which a slave usually performs for

his master] and acquires his freedom by money, through others [i.e., other persons buy his freedom; if however, someone gave money to the slave to redeem himself he cannot acquire freedom, because as soon as he takes possession of anything it automatically belongs to his master] and by deed, through himself [only, i.e., the master gives him a deed of freedom. Handing this deed to another so that he should accept it for the slave is not effective since one can serve as an agent for someone (here for the slave), only if it is for his benefit and Rabbi Meir maintains, freedom from slavery is not necessarily a benefit for the slave]; these are the words of Rabbi Meir. The Sages say [it is possible for the slave to gain freedom] by money, by himself, and by deed, through others [the Sages maintain that freedom from slavery is always considered a benefit and therefore, one may accept a deed of freedom as an agent of the slave, even without his being appointed as such]; [and the aforementioned "by money, by himself"] provided that the money is furnished by others [the Sages maintain that one can give money to the slave on the condition that his master not take ownership of it]. (4) Large cattle are acquired by *mesirah* [handing over the animal (in a public thoroughfare or in an area not belonging to the buyer or seller) by its harness or hair] and small cattle [only] by lifting [them (in any area)]: this is the opinion of Rabbi Meir and Rabbi Eliezer. But the Sages say, Small

עצמו ביוכל ובמיתת האדון: ג עבד כנעני נקנה בכסף ובשטר ובחזקה. וקונה את עצמו בכסף על ידי אחרים, ובשטר על ידי עצמו, דברי רבי מאיר. וחכמים אומרים, בכסף על ידי עצמו ובשטר על ידי אחרים, ובלבד שיהא הכסף משל אחרים: ד בהמה גסה נקנית במסירה, והדקה בהגבהה, דברי רבי מאיר

רבנו עובדיה מברטנורא

ולא ליורשים. ואמה העבריה קונה עצמה במיתת האדון כנרצע, דכתיב גבי נרצע (שם) ואף לאמתך תעשה כן: ג עבד כנעני נקנה בכסף ובשטר ובחזקה. דכתיב (ויקרא כ"ה) והתנחלתם אותם לבניכם [אחרים] לרשת אחוזה, הקיש עבדים לקרקעות, מה קרקע נקנה בכסף בשטר ובחזקה, אף עבד כנעני נקנה בכסף בשטר ובחזקה. וחזקת העבד, כגון שהתיר מנעל לרבו, או הנעילו, או הוליך כליו אחריו לבית המרחץ, הפשיטו, הרחיצו, סבו, גרדו, הלבישו, הגביהו או שהגביהו הרב את העבד, קנאו: בכסף ע"י אחרים. שיתנוהו לרבו על מנת שיהיה זה בן חורין. אבל הוא עצמו לא יקבלו מהם ואפילו ע"מ שאין לרבו רשות בו, דקסבר אין קנין לעבד בשום צד בלא רבו: ובשטר ע"י עצמו. דסבר חובה הוא לעבד שיצא מתחת ידי רבו לחירות, שאם עבד כהן הוא, פוסלו מלאכול בתרומה, ואם עבד ישראל הוא, אוסרו בשפחה. ומשום הכי קאמר דאינו יוצא לחירות בשטר ע"י אחרים אלא ע"י עצמו, דכיון דחובה היא לו אין חבין לאדם אלא בפניו. וכסף דע"י אחרים שאני, שכן קבלת רבו גרמה לו להשתחרר מאליו, ואין אחרים הללו חבין לו, אלא קבלת הרב, והרב אינו נעשה שלוחו, אלא לצורך עצמו, ומקנהו מאליו: וחכ"א בכסף ע"י עצמו. דקסברי יש קנין לעבד בלא רבו, הלכך קונה את עצמו בכסף אפילו ע"י עצמו. וכ"ש ע"י אחרים: ובשטר ע"י אחרים. דסברי זכות הוא לעבד שיצא מתחת ידי רבו לחירות, וחבין לאדם שלא בפניו. והלכה כחכמים. והעבד כנעני קונה עצמו אם סימא רבו את עינו או הפיל את שנו או קטע ממנו א' מכ"ד ראשי אברים, שהם [ראשי] אצבעות ידיים, ואצבעות רגלים, וראשי אזנים, וראש החוטם, וראש הזכרות, וראשי שדים באשה. והוא דלא חשיב להו במתניתין בכלל הדברים שהעבד קונה את עצמו, משום דהיוצא בראשי אברים צריך גט שחרור מרבו, והיינו קונה את עצמו בשטר: ובלבד שיהא הכסף משל אחרים. דעבד אין לו כלום, דאף מציאה וקבלת מתנה הכל לרבו. ואם בא להפדות ע"י עצמו צריך להיות הכסף משל אחרים שיתנוהו לו ע"מ שאין לרבו רשות בו: ד במסירה. בעלים מוסרין אותה ללוקח באפסר או בשערה:

cattle are [also] acquired by *meshikha* [pulling the animal towards oneself (in a public area though not a thoroughfare or in an area belonging to both of them)]. (5) Property which offers security [real estate is referred to as property which offers security since it automatically becomes a

surety for loans] is acquired by money, by deed or *chazakah* [i.e., by digging, locking up, fencing or anything showing ownership] and [property] which does not offer security [movable properties] can be acquired only by *meshikha* [by drawing it towards oneself or *mesirah* (see above) or by lifting; the Mishnah states “only” to exclude money, deed and *chazakah*]. Property which does not offer security [i.e., movables] may be acquired in conjunction with the property which provides security [i.e., if one purchases real estate and movables he may acquire the movables together with the real estate (referred to as *kinyan agav*)] by money deed or *chazaka* and property which does not offer security obligates property which provides security to take an oath concerning them [if one claims of another, both movables and properties and the defendant admits to part of the movables, in which case he is obligated by Biblical law to swear regarding the movables, the Sages declared he should also swear regarding the properties, (even though ordinarily one does not swear on properties, see Chok,

ורבי אליעזר. והכמים אומרים, בהמה דקה נקנית במשיכה: ה נכסים שיש להם אחריות, נקנין בכסף ובשטר ובחזקה. ושאיין להם אחריות, אין נקנין אלא במשיכה. נכסים שאין להם אחריות, נקנין עם נכסים שיש להם אחריות בכסף ובשטר ובחזקה. וזוקקין נכסים שאין להם אחריות את הנכסים שיש להם

רבנו עובדיה מברטנורא

בהגבהה. ולא במשיכה: נקנית במשיכה. ואע”ג דאפשר בהגבהה, מ”מ נקנית במשיכה, משום דמסרכא, שהיא מתחזקת בצפרניה תמיד ליאחו ע”ג קרקע. ופסק ההלכה, בין בהמה דקה בין בהמה גסה נקנית במשיכה וכ”ש בהגבהה. ומשיכה קונה בסימטא שהיא זוית של רשות הרבים, ובחצר של שניהם. ומסירה קונה ברה”ר, ובחצר שאינה של שניהם. והגבהה קונה בכל מקום. וכל מה שדרכו בהגבהה אינו נקנה אלא בהגבהה. ודבר הנקנה במסירה אינו נקנה במשיכה. וכן דבר הנקנה במשיכה אינו נקנה במסירה: ה נכסים שיש להם אחריות. היינו קרקעות, שהמלוה את חברו סומך עליהם לפי שקיימים ועומדים. ופירוש אחריות, חזרה, שחוזר המלוה עליהם וטורף אותם מן הלקוחות כשלא ימצא כלום ללוה: נקנין בכסף. דכתיב (ירמיה ל”ב) שדות בכסף יקנו. והני מילי במקום שאין רגילין לכתוב שטר, אבל במקום שרגילין לכתוב שטר לא קנה עד שיכתוב שטר: בשטר. שכותב על הנייר או על החרס שדי נתונה לך שדי קנויה לך ומוסרו לקונה. ודוקא במתנה נקנה הקרקע בשטר. אבל במכירה, עד שיתן את הכסף. אלא א”כ מוכר שדחו מפני רעתה, דבאה קנה בשטר לחודיה. ומנלן דמקרקעי נקנין בשטר, דכתיב (ירמיה ל”ב) וכתוב בספר וחתום: ובחזקה. כגון שחפר בקרקע מעט, או נעל, וגדר, ופרץ כל שהוא בפני המוכר. ואם היה שלא בפניו, צריך שיאמר לו לך חזק וקני. ומנא לן שקרקע נקנה בחזקה, דכתיב (דברים י”א) וירשתם אותה וישבתם בה, במה ירשתם בישיבה: ושאיין להם אחריות אין נקנין אלא במשיכה. דכתיב (ויקרא כ”ה) או קנה מיד עמיתך, דבר שאפשר לתתו מיד ליד אינו נקנה אלא בנתינה מיד ליד: נקנין עם נכסים כו’. אם מכר מטלטלין עם הקרקע, כיון שקנה לוקח הקרקע באחת מג’ קנינים הללו, נקנו מטלטלין עמה. והוא שיאמר לו קנה (הנין) אגב קרקע. ונפקא לן מקרא דכתיב בדברי הימים (ב’ כ”א ג’) ויתן להם אביהם מתנות רבות לכסף ולזהב ולמגדנות עם ערי מצורות: וזוקקין. נכסים הללו שאין להם אחריות את הנכסים שיש להם אחריות כו’. אע”ג דאין נשבעין על הקרקעות, היכא דטענו מטלטלין וקרקעות ונתחייב לישבע על המטלטלין, וזוקקין המטלטלין את הקרקעות לישבע עליהם ע”י גלגול שבועה. ולמדנו גלגול שבועה מסוטה, דכתיב (במדבר ה’) ואמרה האשה אמן אמן, אמן מאיש זה, אמן מאיש אחר. אמן שלא שטיתי ארוסה, אמן שלא שטיתי נשואה,

vol. 10, pg. 131, end of Mishnah 3) this is referred to as a *gilgul shevuah*]. (6) That which is used as payment for another object, as soon as one party takes possession of it he assumes liability for that which is given in exchange. How so? If one barter an ox for a cow, or a donkey for an ox, as soon as one party takes possession [i.e., did *meshikha*] he [automatically] becomes liable to give to the other, the [animal] exchanged [even though the other did not make any *kinyan*]. The Sanctuary's title to property [is acquired] by money [as soon as the agent for the Temple handed over money for the purchase of items, even if the transaction was done overseas, the items now belong to the Sanctuary, however,] the title of a common man to property [even if he had previously paid for it, is not his until he takes possession] by *chazakah* [i.e., *meshikha*]. [A verbal statement of] dedication to the Sanctuary [i.e., stating This animal is for the Temple or that house is for the Sanctuary, even if he is overseas] is equal to the delivery to a common person [i.e., the Temple takes possession on the basis of a verbal statement]. (7) All obligations regarding a son which are a father's [obligations, such as circumcision, redemption of the firstborn, teaching Torah, teaching him a profession, making sure he marries and teaching him how to swim] men are bound [to do so], but women are exempt. But all obligations regarding a father which are the son's, [obligation, i.e., honor and respect] both men and women are bound to them. All positive precepts which are limited to a specific time [e.g., *tzitzit*, *shofar*, *sukkah* and *lulav*] are binding upon men but are not binding upon woman. All positive precepts

אחריות לשבע עליהן: וכל הנעשה דמים באחר, כיון שזכה זה, נתחייב זה בחליפיו. כיצד, החליף שור בפרה או חמור בשור, כיון שזכה זה, נתחייב זה בחליפיו. רשות הגבוהה, בכסף. ורשות ההדיוט, בחזקה. אמירתו לגבוהה, כמסירתו להדיוט: ז כל מצות הבן על האב, אנשים חייבין ונשים פטורות. וכל מצות האב על הבן, אחר אנשים ואחד נשים חייבין. וכל מצות עשה שהזמן גרמה, אנשים חייבין ונשים

רבנו עובדיה מברטנורא

שומרת יבם, וכנוסה: ו כל הנעשה דמים באחר. מפרש בגמרא כל הנישום דמים באחר, כל דבר שאם בא לתתו דמים באחר צריך לשומו, דהיינו כל מטלטלין בר ממטבע: כיון שזכה זה. כלומר כיון שמשך האחד נתחייב האחר בחליפין בכ"מ שהם, אם מתו או אבדו ואע"פ שלא משך, לפי שבמשיכת המוכר את הסודר או את החפץ, נקנה המקח ללוקח בכ"מ שהוא. ואע"פ שאין בחפץ שקונים בו שוה פרוטה. ובלבד שלא יהיה מטבע או פירות, שאלו אין קונים בהם. וכל הדברים נקנים בחליפין, מטלטלין עבדים וקרקעות. חוץ מהמטבע שאינו נקנה בחליפין, משום דדעתיה דאינש אצורתא דמטבע לא על גופיה, וצורתא עבידא דבטלה. לפיכך אם לקח אדם מטבע בלא משקל ובלא מנין, ואמר אלו חלופי שדה פלונית, או עבד פלוני, או חפץ פלוני, כיון שמשך זה, נתחייב האחר בחליפיו, דהא גלי דעתיה דלאו אצורתא קפיד הואיל ולא שקל ולא מנה. ואין שום דרך שיועיל בקניית המטבע היכא דליתיה בעיניה, אלא להקנותו אגב קרקע: רשות הגבוהה בכסף. גזבר שנתן מעות בבהמה לצורך הקדש, אפילו היא בסוף העולם, קנה. ובהדיוט לא קנה אלא בחזקה, כלומר עד שימשוך. ואם נתן ההדיוט דמים על החפץ, כל זמן שלא משך החפץ לא קנה, ומחזיר המוכר את הדמים אם חוזר בו ממכירת החפץ, וצריך לקבל עליו מי שפרע. אבל אם משך הלוקח החפץ, אע"פ שעדיין לא נתן הדמים שהתנה, אין שום אחד מהם יכול לחזור בו. ואם לא נתן דמים ולא משך החפץ, אלא שנתפשרו על המקח בפני עדים ונתרצה זה שיקנה בכך וכך, ונתרצה חבירו למכור בכך ובכך, אפילו אמר אתם עדי אין באלה הדברים כלום, ואפילו מי שפרע אין כאן: אמירתו לגבוהה כמסירתו להדיוט. האומר שור זה עולה, בית זה הקדש, אפילו בסוף העולם, קנה. ובהדיוט לא קנה עד שימשוך בבהמה, ויחזיק בבית: ז כל מצות הבן על האב. כל מצות הבן המוטלות על האב לעשות לבנו. והן ששה דברים, למולו, לפדותו אם הוא בכור, ללמדו תורה, ללמדו

which are not limited to any specific time are binding upon both men and women. And all negative precepts, whether limited to time or not limited to time, are binding upon both men and women. Except for “do not round off the corner of your head and do not destroy the edge of your beard” (Leviticus 19:27) and [regarding the priest] “Let none [of you] defile himself for a dead person.” (Leviticus 21:1) (8) The [sacrificial rites of] leaning hands [on the animal before the slaughter], waving, bringing near [the meal-offering to the altar], taking of the three fingers-full [from a meal-offering], burning [the fat], piercing [the neck of bird sacrifices], receiving and sprinkling [the blood] are performed by men and not by women, except for the meal-offering of a *sotah* [i.e., a suspected woman (see Numbers 5:15)] and a *nezirah* where they [the women] do perform waving. (9) Every precept which is dependant upon land [e.g., *terumah* and *shemitta*] is practiced only in the Land [of Israel] and that which is not dependant on the land is practiced both within and without the Land [i.e., the Diaspora] except *orlah* [the first three years a fruit tree has been planted its fruit are *orlah* and are prohibited by Oral Tradition handed down from Moshe at Sinai even when in the Diaspora] and *kilayim* [i.e., *kilay hakerem* — if someone introduced seeds of another species into a vineyard the vineyard becomes prohibited and the Rabbis

פטורות. וְכָל מִצְוֹת עֲשֵׂה שְׁלֹא הִזְמַן גְּרָמָה, אֶחָד אֲנָשִׁים וְאֶחָד נָשִׁים חִיבִין. וְכָל מִצְוֹת לֹא תַעֲשֶׂה בֵּין שְׁהִזְמַן גְּרָמָה בֵּין שְׁלֹא הִזְמַן גְּרָמָה, אֶחָד אֲנָשִׁים וְאֶחָד נָשִׁים חִיבִין, חוּץ מִבֵּל תִּשְׁחִית וּבֵל תִּקְרַף וּבֵל תִּטְמֵא לְמֵתִים: ח הַסְּמִיכוֹת וְהַתְּנוּפוֹת וְהַהֲגָשׁוֹת וְהַקְּמִיצוֹת וְהַהֲקָטְרוֹת וְהַמְּלִיקוֹת וְהַהֲזָאוֹת וְהַקְּבָלוֹת, נוֹהֲגִין בְּאֲנָשִׁים וְלֹא בְּנָשִׁים, חוּץ מִמְּנַחַח סוּטָה וּנְזִירָה שֶׁהֵן מְנִיפוֹת: ט כָּל מִצְוָה שֶׁהִיא תְלוּיָה בְּאֶרֶץ, אֵינָה נוֹהֲגֶת אֲלֵא בְּאֶרֶץ. וְשֶׁאֵינָה תְלוּיָה בְּאֶרֶץ, נוֹהֲגֶת בֵּין בְּאֶרֶץ בֵּין בְּחוּצָה לְאֶרֶץ, חוּץ מִן הָעֶרְלָה וְהַכְּלָאִים. רַבִּי

רבנו עובדיה מברטנורא

אומנות, להשיאו אשה, להשיטו בנהר: **אנשים חייבים.** האב חייב במצות הללו לבנו, והאם פטורה: **וכל מצות האב.** המוטלות על הבן לעשות לאביו, שהם מורא וכבוד. מורא, לא ישב במקומו, ולא יסתור את דבריו, ולא יכריע את דבריו. כבוד, מאכיל ומשקה. מלביש ומכסה. מכניס ומוציא: **אחד אנשים ואחד נשים חייבים.** הבנים והבנות חייבים: **וכל מצות עשה שהזמן גרמה.** שהזמן גרם למצוה שתבא, כגון שופר, סוכה, לולב, וציצית: **שלא הזמן גרמה.** כגון מזוזה, מעקה, אבדה, ושלוח הקן. והני תרי כללי לאו דוקא, בדקיי"ל אין למדין מן הכללות אפילו במקום שנאמר בהם חוץ, שהרי מצוה בליל הפסח, ושמחה במועדים, והקהל בחג הסוכות, כולן מ"ע שהזמן גרמה הן ונשים חייבות. ות"ח, ופריה ורביה, ופדיון הבן, ממ"ע שלא הזמן גרמה הן ונשים פטורות. אבל כללאל בתרא דכל מצות לא תעשה אחד אנשים ואחד נשים חייבים, חוץ מבל תקיף ובל תשחית ובל תטמא למתים, כללאל דוקא הוא, וילפינן ליה מדכתיב (במדבר ה) איש או אשה כי יעשו מכל חטאת האדם, השהו הכתוב אשה לאיש לכל עונשין שבתורה: **חוץ מבל תקיף ובל תשחית.** דכתיב (ויקרא י"ט) לא תקיפו פאת ראשכם, ולא תשחית את פאת זקנך. כל שישנו בהשחתה ישנו בהקפה, וכל שאינו בהשחתה אינו בהקפה. והני נשי הואיל וליתנהו בהשחתה ליתנהו בהקפה. ומנלן דליתנהו בהשחתה, דכתיב פאת זקנך, ולא כתיב פאת זקנכם, מאי זקנך, זקנך ולא זקן אשתך: **ובל תטמא למתים.** דכתיב (שם כ"א) אמור אל הכהנים בני אהרן, בני אהרן ולא בנות אהרן: **ח הסמיכות והתנופות.** אינה סומכת, ואינה מניפה, ואינה מגשת מנחה בקרן מערבית דרומית כמשפטה, אם היא כהנת, ואינה קומצת ולא מקטרת, ואינה מולקת עוף, ואינה מקבלת דם במזרק, ואינה מזה דם: **חוץ מסוטה ונזירה שהן מניפות.** מנחתן בעצמן, שמנחתן טעונה תנופה בבעלים: **ט כל מצוה שאינה תלויה בארץ.** כל מצוה שהיא חובת הגוף, מיקרי אינה תלויה בארץ. ושהיא חובת קרקע, מיקרי תלויה בארץ: **חוץ מן הערלה.** שנוהגת בחוצה לארץ הלכה למשה מסיני. וכלאי הכרם בחוצה לארץ מדרבנן, וכלאי זרעים מותרין לזרעם בחוץ לארץ: **ר' אליעזר אומר אף חדש.** אסור בחוץ לארץ מן התורה, אע"פ שהוא חובת קרקע.

prohibited it in the Diaspora, as well. Rabbi Eliezer says: *Chadash* too [wheat planted and harvested after Passover may not be eaten until after the following Passover, even in the Diaspora by Biblical prohibition].⁽¹⁰⁾ He who performs one *mitzvah* [and as a result now has more *mitzvot* than sins] is well rewarded, his days are prolonged and he inherits the land. But he who does not perform one

mitzvah [and as a result, he has more sins than *mitzvot*] good is not done to him, his days are not prolonged and he does not inherit the land. He who is well versed in Bible, Mishnah and good manners will not easily sin, for it is said And a threefold cord is not quickly broken. But he who lacks Bible, Mishnah and good manners does not belong in civilisation.

רבנו עובדיה מברטנורא

שנאמר (ויקרא כ"ג) בכל מושבותיכם, בכ"מ שאתם יושבים. והלכה כר"א: **י כל העושה מצוה אחת.** יתירה על זכותיו, כדי שיהיו זכותיו מרובין מעונותיו: **מטיבין לו ומאריכין את ימיו.** לעולם הבא: **ונוחל את הארץ.** ארץ החיים: **וכל שאינו עושה מצוה אחת.** שהיו עונותיו מרובין מזכותיו, ואינו עושה מצוה אחת שיהיה מחצה זכאי ומחצה חייב, אלא נשארו עונותיו מרובין: **ולא בדרך ארץ.** שאין משאו ומתנו בנחת עם הבריות: **אינו מן הישוב.** אינו מועיל לישובו של עולם. והוי מושבו מושב לצים, ופסול לעדות:

Gemara Kiddushin 29a

גמרא קידושין דף כט.

We thus learnt [here] what our Rabbis taught: The father is bound to circumcise his son, to redeem him [if the son is a firstborn], to teach him Torah, to find a wife for him, and to teach him a craft. Some say, To teach him to swim as well. Rabbi Yehudah said: He who does not teach his son a craft, trains him for robbery. Robbery! Can you really think so? But it is as if he taught him robbery [having no occupation, he must turn to theft]. "To circumcise him." How do we know this?

Because it is written, "And Avraham circumcised his son Yitzchak." (Genesis 21:4) And if his father did not circumcise him, the Court is obligated to circumcise him, for it is written, "Every male among you shall be circumcised" [Genesis 17:10; this is a command in general terms, not particularly to the father, and hence applies to the Court]. And if the Court did not circumcise him, a person is obligated to circumcise himself, for it is written, "And the uncircumcised male who will not circumcise the flesh of his foreskin, that soul shall be cut

אליעזר אומר, אף מן החדש: **י כל העושה מצוה אחת,** מטיבין לו ומאריכין לו ימיו ונוחל את הארץ. וכל שאינו עושה מצוה אחת, אין מטיבין לו ואין מאריכין לו ימיו ואינו נוחל את הארץ. כל שישנו במקרא ובמשנה ובדרך ארץ, לא במהרה הוא חוטא, שנאמר (קהלת ד) והחוט המשלש לא במהרה ינתק. וכל שאינו לא במקרא ולא במשנה ולא בדרך ארץ, אינו מן הישוב:

תנינא להא דתנו רבנן האב חייב בכנו למולו ולפדותו וללמדו תורה ולהשיאו אשה וללמדו אומנות ויש אומרים אף להשיטו במים רבי יהודה אומר כל שאינו מלמד את בנו אומנות מלמדו ליסטות. ליסטות סלקא דעתך אלא כאלו מלמדו ליסטות. למולו מנלן דכתיב (בראשית כא) וימל אברהם את יצחק בנו והיכא דלא מהליה אבוק מיחייבי בי דינא למימהליה דכתיב (שם יז) המול לכם כל זכר והיכא דלא מהליה בי דינא מיחייב איהו למימהל נפשיה דכתיב (שם) וערל זכר אשר

off.” (Genesis 17:14) “To redeem him.” How do we know this? Because it is written, “and all the firstborn of man among your sons shall you redeem.” (Exodus 13:13) And if his father did not redeem him, he is bound to redeem himself, for it is written, “[nevertheless, the firstborn of man] you shall surely redeem [*padoh tifdeh*].” [Numbers 18:15. This is deduced from the emphatic doubling of the verb.] “To teach him Torah.” How do we know it? Because it is written. “And you shall teach them to your sons.” (Deuteronomy 11:19) And if his father did not teach him, he must teach himself, for it is written, “and you shall study.” (Deuteronomy 5:1) “To take a wife for him.”

How do we know this? Because it is written, “Take you wives, and beget sons and daughters; and take wives for your sons, and give your daughters to husbands.” (Jeremiah 29:6) “To teach him a craft.” How do we know this? Chizkiyah said: Scripture says, “See to a livelihood with the wife whom you love.” (Ecclesiastes 9:9) If “wife” is meant literally, [this teaches] just as he [the father] is obligated to find a wife for him, so is he obligated to teach him a craft [for a livelihood]; if it is [a metaphor for] Torah, then just as he is obligated to teach him Torah, so is he obligated to teach him a craft. And some say, [he must teach him] to swim in the river as well. What is the reason? His life may depend on it. Rabbi Yehudah said: [He who does not teach his son a craft, trains him for robbery]. How do they [the first Tanna and Rabbi Yehudah] differ? They differ in the case in which he teaches him business. [The First Tanna, though mentioning “a craft,” merely desires a means of livelihood, and includes business too. But Rabbi Yehudah's emphasis on a craft shows that he does not consider business sufficient. In a country living by agriculture and industry, Rabbi Yehudah thought commerce to be too precarious.]

וזהו קדושים דף פ"ב ע"א

איש אמו ואביו תיראו רבי שמעון אמר כתיב (דברים ד) ואתם תדבקו ביי וגומר. זכאין אינון ישראל דמתדבקין ביה בקדשא ברין הוא (אינון ולא אומין עובדי עבודה זרה) וגנין דאינון מתדבקין ביה בקדשא ברין הוא כלא אתדבקו כדא דא ברא. תא חזי בשעתא דבר נש מקדש גרמיה לתתא כגון חברייא דמקדשי גרמיהו משבת לשבת בשעתא דוונגא עלאה אשתכח דהא בההיא שעתא רעוא אשתכח וברכתא אודמנת. כדון מתדבקון בלהו כהר נפשא דשבת וגופא דאודמן בשבת. ועל דא כתיב איש אמו ואביו תיראו דאינון ווונגא חד כגופא בההיא שעתא לאתקדשא. ואת שבתותי תשמורו דשבת עלאה ושבת תתאה דאינון מוּמְנִי נפשא בההוא גופא מההוא ווונגא עלאה ועל דא ואת שבתותי תשמורו תרי. וכלא אתדבק דא ברא זכאין חולקיהון דישראל. דבר אחר ואת שבתותי תשמורו לאזהרא לאינון דמתכאן לוונגיהו משבת לשבת והא אוקימנא כמה דכתיב (ישעיה נז)

לא ימול את בשר ערלתו ונכרתה. לפדות מנלן דכתיב (שמות יג) כל בכור בניך תפדה. והיכא דלא פקדיה אבוי מייחייב איהו למיפקדיה דכתיב (במדבר יח) פדה תפדה. ללמדו תורה מנלן דכתיב (דברים יא) ולמדתם אותם את בניכם והיכא דלא אנגריה אבוי מייחייב איהו למגמר נפשיה דכתיב (שם ה) ולמדתם. להשיאו אשה מנלן דכתיב (ירמיה כט) קחו נשים והולידו בנים ובנות וקחו לבניכם נשים. ללמדו אומנות מנלן אמר חזקיה דאמר קרא (קהלת ט) ראה חיים עם אשה אשר אהבת אם אשה ממש היא כשם שחייב להשיאו כך חייב ללמדו אומנות. אי תורה היא כשם שחייב ללמדו תורה כך חייב ללמדו אומנות. ויש אומרים אף להשיטו בנהר מאי טעמא חיותיה הוא. רבי יהודה אומר וכו'. מאי בינייהו דאנגריה עיסקא:

לְפָרְסִים אֲשֶׁר וַיִּשְׁמְרוּ אֶת שְׁבֻתוֹתַי. מֵאֵן סְרִיסִים אֵלֶיךָ אֵינוֹן תְּכַרְיִי דְמַסְרָן גְּרַמְיָהוּ כָּל שְׂאֵר יוֹמֵי
 בְּגִין לְמַלְעֵי בְּאוֹרֵייתָא וְאֵינוֹן מִחֻכְאָן מִשְׁבֵּת לְשִׁבְתָּ. הָדָא הוּא דְכְּתִיב אֲשֶׁר וַיִּשְׁמְרוּ אֶת שְׁבֻתוֹתַי.
 כְּמָה דְאֵת אָמַר (בְּרֵאשִׁית ל"ו) וְאֵבְיֵי שְׁמַר אֶת הַדְּבָר. וּבְגִין כֵּךְ וְאֵת שְׁבֻתוֹתַי תִּשְׁמְרוּ אִישׁ אִמּוֹ וְאֵבְיֵי
 תִּירָאוּ דָא גּוֹפָא. וְאֵת שְׁבֻתוֹתַי תִּשְׁמְרוּ דָא נִפְשָׁא וְכֹלָא אֲתִדְבֵּק דָּא בְּדָא וְכָפָה הוֹלְקִיהוֹן דְיִשְׂרָאֵל:

Yosef Le-Chok

יוסף לחוק

Ethical Teaching:

מוסר

Rabbeinu Yonah, Sha'arei Teshuvah, 7c

שערי תשובה לרבינו יונה דף ו ע"ג

The success which the righteous desire, is to evoke God's pleasure so that He is desirous of them. And his wish is the true and enduring life and the great light that includes all that is sweet, as is expressed by the verse, "in his favor is life." (Psalms 30:6) And it says, "Restore us O Lord God of Hosts, cause Your face to shine and we will be saved." (ibid., 80:20) And they [the Rabbis], of blessed memory, said, We [don't have to pray] for anything more than the illumination of Your face [towards us], which refers to God's pleasure. We have already prefaced our words by explaining this. This is why you see in David's prayer at the time of repentance, that after he said, "Wash me much from my iniquity and purify me from my sin," (ibid., 51:4) he also prayed concerning God's pleasure, that God, may He be blessed, be pleased with him the way He was prior to his transgressing. And he said, "Do not cast me away from before You and do not take Your holy spirit from me." (ibid., verse 13) After which he prayed, "Give me back the joy of Your salvation," (ibid., verse 14) that God's miracles and His salvation be with him and that he be imbued with God's spirit as he had been before [his sin]. Afterwards he said, "and [with] a generous spirit uphold me." (ibid.) This means, Behold, I have become small because of my sins, and I do not deserve Your miracles nor for Your holy Arm to be revealed upon me. Even if You have forgiven my sin, I do not deserve to be beloved and accepted, as I used to be. But with a generous spirit uphold me, for Your generosity and Your goodness are infinite. In the word *viruach* [and spirit, in the phrase "and with a generous spirit"], the letter *bet* [meaning

תְּאֵוֹת הַצְּדִיקִים מִן הַהַצְּלָחוֹת לְהַפִּיק רְצוֹן
 מֵהֵשֶׁם וְשִׁיחֻפוֹץ בְּהֵם וּרְצוֹנוֹ הַחַיִּים
 הַקִּיָּמִים וְהָאֱמִיתִיִּים וְהָאוֹר הַגָּדוֹל הַכּוֹלֵל
 אֶת הַנְּעֻמּוֹת כְּעֵינֵן שְׁנֵאמַר (תְּהִלִּים ל) חַיִּים
 בְּרְצוֹנוֹ וְנֵאמַר (שֵׁם פו) ה' אֱלֹהִים צְבָאוֹת
 הַשִּׁיבֵנו הָאֵר פְּנֵיךְ וְנִשְׁעָה וְאִמְרוּ זְכוֹרֵנוּ
 לְבִרְכָה אֵיךְ לָנוּ אֵלָא הָאֵרְתָּ פְּנֵיךְ וְהוּא
 עֵינֵן הָרְצוֹן וְכִבֵּר הַקְּדָמְנוּ וּבִיאָרְנוּ זֶה עַל
 כֵּן תִּרְאֶה בְּתַפְלַת דְּוֹד בַּעַת הַתְּשׁוּבָה
 אַחֲרֵי שְׂאֵמַר (שֵׁם נא) הָרַב כְּבִסְנֵי מַעֲוֵי
 וּמִחֻטְאֵי טַהֲרֵנִי הַתְּפִלֵּל עוֹד עַל הָרְצוֹן
 לְהִיּוֹת רְצוֹן הֵשֶׁם יִתְבָּרַךְ בּוֹ כְּקוֹדֵם הַחֻטָּא
 וְאִמְרוּ (שֵׁם) אֵל תִּשְׁלִיכֵנִי מִלְּפָנֶיךָ וְרוּחַ
 קְדֹשְׁךָ אֵל תִּקַּח מִמֶּנִּי. אַחֲרֵי כֵּן הַתְּפִלֵּל
 וְאִמְרוּ (שֵׁם) הַשִּׁיבָה לִּי שְׁשׁוֹן יִשְׁעֶךָ שִׁיחֻדֵּי
 נְסִי הֵשֶׁם וְיִשְׁעוּ מִצִּוִּיִּים אֲתוֹ וְשִׁתְּצִלַּח
 עָלָיו רוּחַ אֱלֹהִים כְּאֲשֶׁר בְּתַחֲלָה. אַחֲרֵי כֵּן
 אָמַר (שֵׁם) וְרוּחַ נְדִיבָה תִּסְמְכֵנִי פִּירוּשׁ הֵנָּה
 קִטְנֵתִי מִפְּנֵי פִּשְׁעֵי וְאֵינְנִי רְאוּי לְנִסְיָךְ
 וְלִהְגֵּלוֹת עָלַי זְרוּעַ קְדֹשְׁךָ וְאִם נִשְׂאֵתָ עוֹן
 חֻטְאֵי אֵינְנִי כְּדָא לְהִיּוֹת נְאֻהָב וְרְצוּי
 כִּי־רַחֵם קְדָם אֲבָל בְּרוּחַ נְדִיבָה תִּסְמְכֵנִי כִּי
 אֵיךְ קִץ לְנִדְבָתְךָ וְטוֹבְתְךָ וּבָא וְרוּחַ בְּחֻסְרוֹן

“with”] is missing [it should have stated *u-va-ruach*]. This construction is similar to the verse “and [with] grain and wine I have supported him.” (Genesis 27:37) [Signifying the generous spirit even though we are undeserving.] A similar idea was expressed by Hoshea, peace be upon him: “I will heal their backsliding; I will love them generously.” (Hosea 14:5) The idea of “I will love them generously” is the same as the concept expressed by David in the expression “[with] a generous spirit uphold me.” A penitent must also pray to God continually that He help him with his repentance, as it says, “Bring me back and I will return, for You, Lord, are my God” (Jeremiah 31:17).

בִּיָּת כְּמוֹ וְדָגַן וְתִירוֹשׁ סִמְכְתִּיּוּ וְכַעֲנִין הַזֶּה
אָמַר הוֹשֵׁעַ עָלָיו הַשְּׁלוֹם אָרְפָּא מִשׁוֹבְתָם
אוֹהֲבֵם נְדָבָה עֲנִין אוֹהֲבֵם נְדָבָה כַּעֲנִין מֵה
שְׂאֵמֵר דָּוִד תִּסְמְכֵנִי וְעוֹד יִתְפַּלֵּל בְּעַל
הַתְּשׁוּבָה אֵל ה' תְּמִיד שְׂעִירָהוּ אֵל
הַתְּשׁוּבָה כְּמוֹ שְׂנֵאֲמֵר (ירמיה לא) הַשִּׁבְנִי
וְאֲשׁוּבָה כִּי אֲתָה ה' אֱלֹהֵי:

Practical Law:

Rambam, Laws of Marriage, Chapter 12

(1) When a man marries a woman, whether she is a virgin or a non-virgin, whether she is an adult or a minor, whether she is a born Jewess, a convert, or a freed slave-woman, he is obligated to give her ten things while he is entitled to four things. (2) Of the ten, three of them are from the Torah [i.e., Biblical law], namely: her sustenance, her clothing, and her appointed times. Her sustenance means her food. Her clothing is just as the word implies. Her appointed time means to have relations with her, in the way of the world. The other seven [obligations] are Rabbinic, in origin, and all of them are conditions of the Court. The first of them is the basic amount of payment of her *ketubah*. The rest of them are what is called conditions of the *ketubah*. They are: to cure her if she falls ill, to redeem her if she is taken captive, to bury her if she dies, that she is supported from his estate and may live in his house after his death as long as she remains a widow, that her daughters from him are supported from his estate after his death until they become betrothed, and that her sons from him inherit her *ketubah*, in addition to their share in the inheritance with their brothers. (3) The four things to which he becomes entitled to, are all Rabbinic in origin. They are: that her earnings belong to him, that anything she finds belongs to him, that he eats all the fruits

הלכה

הרמב"ם הלכות אישות פרק יב

א כְּשֵׁנוּשָׂא אָדָם אִשָּׁה בֵּין בְּתוּלָה בֵּין בְּעוּלָה
בֵּין גְּדוּלָה בֵּין קְטוּנָה אַחַת בַּת יִשְׂרָאֵל וְאַחַת
הַגֵּיזוּרָת אוֹ הַמְּשׁוּחָרְרָת יִתְחַיֵּב לָהּ בְּעֵשְׂרָה
דְּבָרִים וְזוֹכָה בְּאַרְבָּעָה דְּבָרִים: ב וְהַעֲשֶׂרָה
שְׁלֹשָׁה מִהֶן מִן הַתּוֹרָה וְאֵלוֹ הֵן. שְׂאֵרָהּ.
כְּסוּתָהּ. וְעוֹנָתָהּ. שְׂאֵרָהּ אֵלוֹ מְזוֹנוּתֶיהָ. כְּסוּתָהּ
כְּמִשְׁמָעוֹ. עוֹנָתָהּ לְבֹא עָלֶיהָ כְּדָרֶךְ כָּל הָאָרֶץ.
וְהַשְּׁבָעָה מִדְּבָרֵי סוֹפְרִים וְכֵלֶן תְּנָאֵי בֵּית דִּין
הֵם הָאֲחָד מֵהֶם עֵיקַר כְּתוּבָהּ. וְהַשְּׂאֵר הֵם
הַנִּקְרָאִין תְּנָאֵי כְּתוּבָהּ וְאֵלוֹ הֵן. לְרִפְאוּתָהּ אִם
הִלְתָּהּ. וְלִפְדוּתָהּ אִם נִשְׁבְּתָהּ. לְקוּבְרָהּ אִם
מָתָהּ. וְלִהְיוֹת נְזוּנָת מִן נִכְסֶיהָ. וְיִוֹשְׁבַת בְּבֵיתוֹ
אַחַר מוֹתוֹ כָּל זְמַן אֲלֵמְנוּתָהּ. וְלִהְיוֹת בְּנוּתֶיהָ
מִמֶּנּוּ נְזוּנָת מִנְכָסֶיהָ אַחֲרֵי מוֹתוֹ עַד
שְׁתַּתְּאָרְסָנָהּ. וְלִהְיוֹת בְּנִיָּה הַזְכָּרִים מִמֶּנּוּ
יִוֹרְשִׁין כְּתוּבָתָהּ יוֹתֵר עַל חֶלְקָם בִּירוּשָׁה שְׁעַם
אַחֵיהֶם: ג וְהַאֲרָבָעָה שְׁזוֹכָה בָּהֶן כֻּלָּם מִדְּבָרֵי
סוֹפְרִים וְאֵלוֹ הֵם. לִהְיוֹת מַעֲשֵׂה יָדֶיהָ שְׁלוֹ.
וְלִהְיוֹת מְצִיאָתָהּ שְׁלוֹ. וְשִׂדְיָהּ אוֹכֵל כָּל

[receives the profits] of her property during her lifetime, and that, if she dies during his lifetime, he inherits her, taking precedence over anyone else in this inheritance. (4) The Sages further decreed that the wife's earnings should correspond to her food, her ransom should correspond to receiving the profits of her property, and that her burial should correspond to his inheritance of her *ketubah*. Therefore, if the wife says, Don't provide me with food and I will not work, we listen to her and do not compel her [to work]. But if the husband says, I will not provide your food and I will not take anything from your earnings, we do not listen to him, lest her earnings not suffice her for food. Because of this decree, food is considered among the conditions of the *ketubah*. All these things, even if they are not enumerated in the *ketubah* document, and even if they did not write a *ketubah*, but he married her without stipulations [i.e., without a *ketubah*], as soon as he marries her, he is entitled to his four things and the wife is entitled to her ten things, and it is not necessary to say so explicitly.

פירות נכסיה בחייה. ואם מתה בחייו יירשנה. והוא קודם לכל אדם בירושה: ד ועוד תקנו חכמים שיהיו מעשה ידי האשה כנגד מזונותיה. ופדיונה כנגד אבילת פירות נכסיה. וקבורתה כנגד ירושתו לכתובתה. לפיכך אם אמרה האשה איני נזונת ואיני עושה שומעין לה ואין כופין אותה. אבל אם אמר הבעל איני זנף ואיני נוטל כלום ממעשה ידיך אין שומעין לו שמא לא יספיקו לה מעשה ידיה למזונותיה ומפני תקנה זו יחשבו המזונות מתנאי הכתובה: ה כל הדברים האלו אף על פי שלא נכתבו בשטר הכתובה ואפילו לא כתבו כתובה אלא נשא סתם בין שנשא זכה בארבעה דברים שלו וזכתה האשה בעשרה דברים שלה ואינן צריכין לפרש:

KEDOSHIM FOR WEDNESDAY TORAH

קדושים ליום רביעי תורה

יכין בקריאת ששה פסוקים אלו שהם כנגד ו דמילוי וו דשם ב"ן לקנות בו הארת נפש משבת הבאה

טז לא תלך רכיל בעמיתך לא תעמד על-טז לא תיכול קורצין בעמך

(16) Do not go around as a gossipmonger amidst your people. Do not stand by

RASHI

(16) לא תלך רכיל — *I say that [Scripture employs the phrase רכיל here] due to the fact that all those who instigate quarrels and [constantly] speak evil talk, go (הולכים) into their friends' houses in order to spy out (לרגל) what evil they can see there, or what evil they can hear there, in order that they may relate this [information] in the market-place. [Consequently, these people] are called הולכי רכיל, [which is the same as] רגילה, רגילה — “those who go about spying;” espionage in Old French. A proof for my words is that we do not find any place in Scripture where the term רכילות is used without expressing it in terms of הליכה, “going;” [for instance here,]*

רש"י
(טז) לא-תלך רכיל. אני אומר: על-שם שקל משלחי מזנים ומספרי לשון הרע, הולכים בבתי רעיהם לרגל מה יראו רע, או מה ישמעו רע לספר בשוק, נקראים 'הולכי רכיל', הולכי רגילה אשפיימנט בלעז. וראיה לדברי, שלא מצינו 'רכילות' שאין כתוב בלשון 'הליכה': "לא תלך רכיל", "הלכי רכיל נחשת וברזל" (ירמיה, ה, כח);

הולכי רכיל, [which is the same as] רגילה, רגילה — “those who go about spying;” espionage in Old French. A proof for my words is that we do not find any place in Scripture where the term רכילות is used without expressing it in terms of הליכה, “going;” [for instance here,]